

SZAKMAI Beszámoló

Államánhely: New York-i Főkonzulátus, USA

szakdiplomanta: Takács-Carvalho Gábor

Beszámolási időszak: 2015 június 1- 2016 június 1

A Tét szakdiplomata feladata az USA-Magyarország közötti tudás-és technológia transzferrel járó tevékenységek támogatása, így bilaterális kapcsolatépítés, akadémiai együttműködés, innovatív cégek kapcsolatfejlesztése, piacralépési támogatása (USA) és befektetési ösztönzés (HU). A Tét tevékenységeken túl, a Tét attasé tudomány-technológiai és innovációs témákban, felkérésre, és főkonzuli engedéllyel az ENSZ Állandó Képviselőlet munkájába is bekapcsolódik az időszakos ülészek idején.

A Tét munkatervezést és szakmai tevékenységet a NYFK által elkészített és a washingtoni nagykövetséggel egyeztetett, a Központnak felterjesztett éves stratégia, és az ez alapján, ezekkel összhangban készült, 2015 októberében a TDF-től kapott szakmai útmutatás és prioritás lista határozza meg.

1. USA KFI rendszere

Az Egyesült Államok kutatás+fejlesztési+innovációs területen jelenleg is a legnagyobb méretű, és legnagyobb hatású szereplő a világban. Az USA korábbi egyértelműen domináns pozíciójával jellemezhető helyzet az elmúlt évtizedben némileg kiegyensúlyozottabbá vált. Más országokhoz képest, ahol a központi kormányzat stratégia alkotó és forrásallokációs tevékenysége döntő jelentőségű és erőteljesen központosított, az **USA-ban a szövetségi szinten kijelölt KFI prioritások hatása bár jelentős**, de (főleg a magán szektor KFI tevékenységére) **nem mindent eldöntő jelentőségű**.

Az USA innováció politikájának **prioritásai**: a) Az amerikai innovációs rendszer építőelemeibe való beruházás, b) erősíteni a versenyt és vállalkozói szellemet, c) átütő eredmények elérése szükséges a hosszú időre meghatározott nemzeti prioritások területén.

Az USA számára a **KFI területén való vezető szerep** egyértelműen kiemelt nemzeti érdek, ami nem önmagában álló cél, hanem **alapvető feltétele a gazdasági és politikai vezető pozíció megtartásának**. A KFI-s együttműködések rendszere az amerikai **diplomácia „puha” eszköztárában** tartozik. A technológiai fejlődés és információs forradalom a **nemzetközi együttműködés szerepének növelését** eredményezi.

Az amerikai KFI rendszer nagyfokú **decentralizáltsága**, az egyes szintek (szövetségi-állami, akadémia, magánszféra, stb.) nagyfokú önállósága miatt a bi- és multilaterális kapcsolatokat nagyon szerteágazóak.

2015 után következő időszak fókuszterületei:

A munkahelyteremtés, gazdasági növekedés és versenyképesség alapelemének tekintett **K+F a költségvetési javaslatokban is kiemelt helyet kap**. A fő prioritási területek:

- fejlett gyártási technológiák,
- tiszta energia technológiák és energiahatékonyság,
- éghajlatváltozás, kiemelten a szárazosodás, sarkvidéki hatások, előrejelző kapacitások,

- információs technológiák, kiemelten a Big Data forradalom és kiber-biztonság területén,
- nemzetbiztonság, kiemelten hiperszonikus repülés, fejlett számítógépek, tömegpusztító fegyverek elleni védekezés,
- biológiai innováció az egészségügy, a nemzetbiztonság, energia és mezőgazdaság területén,
- BRAIN program (alapkutatás az innovatív idegtechnológiai fejlesztések területén),
- STEM oktatás

Intézményi szempontból jelentős strukturális változás nem történt a KFI finanszírozásban.

Stratégiai és finanszírozási szempontból a szövetségi szinten a legfontosabb tényezők:

- a Fehér Ház által kijelölt prioritások, amelyek elnöki költségvetési javaslatokban és kezdeményezésekben jelennek meg konkrétumok szintjén,
- a Kongresszus költségvetési eljárása során kirajzolódó forrásallokációs irányok, amelyek hosszú alkufolyamat eredményeképpen felül, illetve átírják az elnöki javaslatokat, ám ezek
- meghatározzák a szövetségi szintű KFI intézmények és forrásosztó szervezetek munkáját.

Intézményi szinten meghatározóak a független tudományos testületek, mint az Akadémia, a National Science and Technology Council, National Science Board, azonban a stratégiai irányokhoz történő forrásrendelés és annak felhasználása során a legfontosabb intézményi tényezők:

- az elnök mellett működő OSTP (Office of Science and Technology Policy), a Tudományos és Technológiai Tanácsadók Tanácsa, a Nemzeti Tudományos és Technológiai Tanács,
- a KFI-vel különböző szempontokból foglalkozó 13 képviselőházi bizottság, kiemelten a Ház Tudományos és Technológia Bizottsága és a Szenátus Kereskedelmi, Tudományos és Közlekedési Bizottsága,
- 15 szövetségi minisztérium (pl. Védelmi, Energia, Mezőgazdasági, stb. Minisztérium) és 12 független ügynökség, amelyek mindegyike foglalkozik saját területén KFI-vel,
- az országos hatáskörű, tematikus forrásallokációt végző szervezetek (NSF: National Science Foundation, NIH: National Institute of Health, stb),
- valamint a forrásokat hasznosító, a kutatómunka jelentős részét végző, néha önálló, de többnyire egyetemi, akadémiai szervezethez kapcsolva működő intézetek.

A tudomány-technológiai diplomáciában értelem-szerűen központi szerepet játszik a külügyminisztérium (Department of State), melyen belül a gazdasági növekedésért, energiáért és környezetért felelős miniszter-helyettes alatt működő 4 egység közül a óceánok, nemzetközi környezeti és tudományos ügyekért felelős helyettes államtitkárság (E/OES) assistant secretary) foglalkozik elsősorban a tudomány-technológiai ügyekkel. Ugyanakkor bizonyos fontos TÉT témák egyéb egységek alá tartoznak (pl: telekommunikáció és IT, mezőgazdaság a gazdasági és üzleti helyettes-államtitkárság feladata, számos TÉT és KFI témát kezel a fegyver-ellenőrizési biztonsági államtitkárság.

A külügyminiszter tudományos főtanácsadójának személyében történt 2016-ban változás.

Kiemelendő, és a magyar tudománydiplomácia számára figyelembe veendő elem, hogy 2016-ban az USA átfogó rák-kutatási programot indított (Cancer Moonshot) ami a rák teljes legyőzését célozza meg, valamint politikai és szakpolitikai szinten is egyre jelentősebben jelentkezik a klímaváltozás elleni küzdelem.

2. Két és multilaterális együttműködések

Szövetségi szinten a Department of State kezeli a közel hatvan bilaterális tudomány-technológiai megállapodást, melyek az együttműködési kereteket és súlyokat rögzítik, általában megújítható módon 5-10 évre. Az amerikai-magyar KFI kapcsolat, a 2010-ben megújított bilaterális TÉT megállapodás ellenére, hazai források hiánya, és a két fél passzivitása miatt mind az akadémiai, mind a vállalkozási szinten alapvetően spontán alakul, így az amerikai piacon rejlő lehetőségeket Magyarország lehetőségei alatt használja csak ki. Szisztematikus programozással és (akár aszimmetrikus) bilaterális megállapodásokkal az innovatív vállalkozások helyzetbehozása, a magyar kutatói kapacitások amerikai igénybevétele, magyar kutatók és oktatási intézmények nemzetközi együttműködésekben történő bekapcsolódása területén jelentős eredményeket lehetne elérni.

Legutóbbi jelentősebb változás a Dep of State új tudomány-technológiai főtanácsadójának kinevezése volt (Dr. Vaughan Turekian) akivel a TÉT attasé 2015 szeptemberében személyesen is találkozott.

(2) Regionális szintű, aszimmetrikus kapcsolatok fejlesztése terén konkrét élettudományi együttműködési megállapodásra tettünk javaslatot Massachussets Állammal, amely megállapodás más államokkal (jelenleg Connecticut, Georiga és New York állammal van ígéretes lehetőség) is megismételhető. Ilyen aszimmetrikus bilaterális megállapodás kötésére számos várossal, régióval, állammal van lehetőség együttműködés kialakítására. Ezek magyar fél által tartalommal való megtöltése, konkrét megállapodás kidolgozása még várat magára. A TÉT attasé rendszeresen részt vesz az **EU Bizottság washingtoni képvisellete** által környezet, energia, tudomány/technológia, kiberbiztonság témákban szervezett szakdiplomata találkozókön.

Az útmutatásnak megfelelően kiemelten kezeljük a **(3) V4 együttműködést**, mely keretében a TÉT attasé több esemény társszervezője volt (pl. 2015 szeptember 20-23 start-up rendezvénysorozat Kaliforniában, 2015 december 1-3 V4 internet regulátori találkozók washingtonban, 2016 május 12 start-up rendezvény New Yorkban).

3. Piaci innováció (ipari KFI, start-upok)

(9)A magyar KKV-k és start-upok valamint a magyar VC-k és inkubátorok (különösen ICT és élettudományi területen) egyik fő célpontja az USA. A jelentési időszakban közel 80 vállalkozással történt meg a proaktív kapcsolatfelvétel/kapcsolattartás. A kapcsolatok intenzitása a cégek stratégiai tervei szerint rendszeres információcserétől heti szintű egyeztetésig terjed. Pontos visszajelzést és statisztikát megfelelő módszertan szerint nem lehet készíteni, de a rendelkezésekre álló adatok alapján legalább 1,5 millió USD befektetés, és legalább 0,7 millió dollár értékben született szolgáltatásvásárlás magyar cégektől (IT) a TÉT attasé közvetítése eredményeképpen.

Az amerikai kapcsolatépítés a magyar innovációs intézményrendszer és a vállalkozások igényei szerint alakul, tematikus fókusz: ICT, élettudományok, illetve (10) 2015 októberében az útmutatásban megjelölt nanotechnológia és úrkutatás földrajzi fókusz: New York, Boston, Washington D.C., Kalifornia.

Az időszakból kiemelendő események:

- 2015 júniusában a Balassi Intézettel együttműködve North Side Fesztiválon cégek, program és közönségszervezés,
- 2015 decemberében befektetési és kapcsolatépítési üzleti karácsony,
- 2016 márciusban miniszteri találkozó Googlel,
- 2016 áprilisban San Francisco-ban magyar cégek számára programszervezés és V4 start-up esemény
- 2016 május 9-20 között New York-ban és Bostonban 4 elemből álló innováció főkuszú eseménysorozat.
- 2015-ben indította el a NYFK a Budapest Üzleti Klubbot, melynek keretében egy-egy üzleti téma kapcsán hangzanak el előadások, történik kapcsolatépítés.

4. Akadémiai és felsőoktatási együttműködések

(4) MTA, (5) egyetemi vonalon az Óbudai Egyetem, BME, Corvinus, Nyugat-Magyarországi Egyetem partnerek bizonyos programokban. Amerikai oldalról Stanford Egyetem, MIT, American University, University of Southern-California, University of South-Florida, Fordham, Quinnipiac, City University of New York egyetemekkel történt programszerű, illetve konkrétum mentén kapcsolatfelvétel. A kapcsolattartás MBA és mester hallgatók csereprogramjára, tanulmányutakra, egyetemi tech-transfer megállapodásokra és kutatói együttműködésre vonatkoztak.

(6) Folyamatos, aktív és segítőkész a kapcsolat a New York-i és Bostoni Tudományos Társaságokkal. A jelentési időszakban közel egy tucat tudós társaság ülést szerveztünk, illetve adott annak a NYFK otthon, melyek közül kiemelendő az 5 éves jubileumi ülés, melyre Vizi E. Szilveszter korábbi MTA elnök is ellátogatott, valamint a Társaság által kárpád-medencei kutatók segítésére létrehozott Szentgyörgyi Albert ösztöndíj, melynek támogatásra teljes egészében a NYFK szervezett nagyos sikeres játékonysági estét, melynek eredményeképpen az eredetileg tervezett 1 díj helyett 3-at sikerült kiadni.

Akadémiai és vállalati kapcsolati fejlesztési vonalon is fontos partner a kaliforniai (7) Neumann Society, melynek segítségével több céges, tudományos és államigazgatási vezetői találkozót szerveztünk.

(8) A H2020-be való kapcsolatépítéshez kapcsolódóan új elem az EU-s tagállamok tudományos diaszpóráit összefogó, az európai tudományos diaszpóra segítésére létrejött EURAXES program részeként, melyben a TÉT attasé és a NYMTT vesz részt magyar oldalról.

A Tét attasé a kapcsolatépítő és országnépszerűsítő tevékenysége keretében a jelentési időszakban az iparági, intézményi trendekről, valamint a fenti tevékenységről és adminisztrációs kérdésekről több mint 60 táviratban számolt be, és több mint 30 rendezvényen vett részt.

5. Jövőre vonatkozó tervek, javaslatok

Általánosságban: 1) A V4 országok megindult innovációs együttműködésének, 2) az innovatív vállalkozások hálózatosodásának segítése, 3) regionális és alacsonyabb szintű bilaterális együttműködések lehetőségeinek feltárása, 4) a magyar kutatói infrastruktúra amerikai ismertségének növelése kiemelt területek.

Különösen fontos terület a magyar kutatói infrastruktúra, valamint egyes kiemelt projektek (pl. ELI) köré történő kapcsolatszervezés.

Javasoljuk operatív feladatmeghatározás szempontjából kiemelten figyelembe venni, a) USA által élettudományi vonalon kimelt, a rák teljes megszüntetésére irányuló rák-programot indított (Cancer Moonshot), b) a klímaváltozás elleni küzdelem a legmagasabb politikai, és szakpolitikai (klímapolitika, megújuló energiák, stb) szinten is kimelt terület.

Előkészített/valószínűleg megvalósuló projekt:

Diplomáciai esemény:

- 2016 szeptemberében köztársasági elnöki látogatás
- 2016 szeptemberben KKM miniszter -helyettes látogatása (Boston - függőben)
- 2016 októberében NKFIH elnök látogatás (függőben)
- 2016 október v. novemberben bostoni kereskedelmi kormányzati és gazdasági szereplőkhöz study-tour szervezése a New York-i kereskedelmi attasék számára

Innovatív gazdasági szereplők:

- 2016 októberében New York-i Tech Weeken kimelt magyar esemény
- 2016 októberében San Francisco-ban Hunnovator Konferenciái (Neumann Society)
- Connecticut, Boston, New York helyszíneken innovatív céges bemutatkozások szervezése
- ICT, élettudományi, befektetői eseményeken való részvétel

Akadémia esemény:

- Budapesti Water Summit népszerűsítése
- New York-i Tudományos Társaság üléseinek szervezése, ezen belül kiemelten: a) 2016 októberben 1956 60. évfordulójára tudományos vonatkozású megemlékezés, novemberben magyar tudomány ünnepe, decemberben Szentgyörgyi Albert ösztöndíj számára jótékonyági est szervezése
- A 2016-ban megalakult Amerikai Magyar Akadémikusok Társasága számára 2016 végén konferencia szervezése
- Kihelyezett MTA ülés/MTA elnök látogatásnak lehetőség szerinti megszervezése
- Washingtoni EU képviselő tudományos diaszpóra összetartását segítő Euraxes kezdeményezésének decemberi konferenciája